

dőknek, akiknél a nyelv módszeres felépítése önmagától kínálkozik. Raj Ilona Mária kis könyvéről elmondhatjuk, hogy igen élénk, ügyes beszédanyagot dolgoz fel, elvezeti olvasóját az élet minden területére, a művelt ember gondolatvilágába, közben valóban élő szókincset és fordulatanyagot nyújt, úgyhogy, akinek nincs alkalmja németek közt forgolódni, ebből a könyvecskéből tényleg igen sokat meríthet, nagyon hasznos és tetszetős kifejezési készséget sajátíthat el. Amellett a különböző tárgykörök természetesen kapcsolódnak, nincs a könyv felépítésében semmi mesterkélt-ség; a szerepeltetett személyek életkörülményei, német-magyar rokoni kapcsolatai, úgy fejlesztik tovább a beszéd fonálát, mintha csak egy regényt olvasnánk. Ezzel minden tankönyv íztől mentesül a német beszélgetések gyűjteménye. Kár, hogy sajtóhiba itt is több akad a kelleténél, szerencse még, hogy nem olyan természetűek, amelyek a német nyelvben már haladottabb fokon levő olvasót félrevezethetnék. Általában megismételhetjük, hogy igen értékes, valóban élő nyelvanyagot nyújtó kis könyvet nyertünk ebben a német társalgási gyűjteményben, amelyhez könnyen áttekinthető szótárt és ügyesen megválogatott híres idézetek koszorúját is illesztett az érdekes szerző. Művét melegen ajánlhatjuk mindenkinek, aki a beszélt német nyelvvel óhajt megismerkedni.

Krammer Jenő.

NEVELÉS ÉS ÉLET.

Gróf Széchenyi István születésének 150. évfordulóját ünnepli nemzetünk. A magyarság legnagyobb művelődéspolitikusáról és nemzetnevelőjéről a következő számunkban emlékezünk meg.

A Hitler Adolf-iskolák.

A közösségnek élő, fejlett faji vonásokkal rendelkező egységes népi-politikai vezetők nevelése a német nevelésrendszer egyik legkomolyabb törekvése. Ez a törekvés hívta életre 1937. január 17-én a pártpolitikai vezetőit nevelő Ordensburg előkészítő iskoláját a H. A.-iskolát. Rendeltetése, hogy az ifjúság politikai vezetésre alkalmas képességekkel rendelkező értékes elemeit már szinte gyermekkorban, a szülők gazdasági helyzetére való tekintet nélkül (a szülők párttagsága sem feltétel) a német nép széles rétegeiből kiválassza.

Mivel ezidén nyílt meg a 6. évig tartó iskola 4. évfolyama, a gyakorlat során néhány bevált szempont állandósult és így a válogatás bizonyos módszere is kialakult már. A Jungvolk megfelelő tagjai egy évi megfigyelés alapján az u. n. előzetes kiválasztó telepre (Vor-Ausbildungslager) kerülnek, honnan 1/4 részük a tulajdonképpeni kivá-

lasztó táborba (Ausleselager), majd innen ismét csak egy részük, mondhatnánk a kiválogatás szakiskolájába, a H. A.-iskolába jut.

Mivel a párt a közben lemaradók további fejlődését is figyelemmel kíséri, a kiválasztó táborba jutás már magában is nagy kitüntetés.

A kiválasztás során a *jellembeli, testi és szellemi* alkalmasságot (erőt, ügyességet, bátorságot, fáradalmak, fájdalmak elviselésének képességét, bajtársi szellem megnyilatkozását stb.) vizsgáló módszerek egyre finomulnak és a teljesítmény követelmények is fokozatosan növekednek úgy, hogy csak a valóban minden tekintetben legkiválóbbak juthatnak a H. A., majd pedig a párt politikai vezetőit nevelő iskolába.

A H. A.-iskolák a 6. év végén (a tanulók 12 éves korban kerülnek be) érettségi bizonyítványt adnak, ezért tantervük a középiskolák tantervéhez igazodik. Az idegen nyelvek közül az olasz

kötelező. Hetenként kétszer van műhelygyakorlat. Bizonyos mesterségek-ből a segédi vizsga is letehető. Minden szombaton kétórás külpolitikai szemináriumot tartanak. A sport minden ágát művelik. Hetenként kétszer vidéki Jungvolkdienst kötelező. Minden iskolának van színtársulata és zenekara is. A Birodalmat gyalog- és kerékpártúrák alakjában ismerik meg. Évközi bizonyítvány nincs. A szülőket havonta értesítik az iskola véleményéről.

H. A.-iskola minden Gau-ban egy lesz. 1938-ban már 10 ilyen iskola alapkövét rakták le.¹ Egy-egy ilyen iskola valósággal önálló életet élő község (iskolaállam) lesz, saját őrséggel, kórházzal, nyomdával, műhely- és sporttelepekkel stb. A nevelőkkel való érintkezés formája is a bajtársi „Te”.

A felelős körök tisztában vannak azzal, hogy a mások vezetésének képessége nem fejleszthető ki és nem szerezhető meg pusztán racionális iskolázás által. „Kész” vezetők „termelése” nem lehetséges. Az állam azonban mindent el akar követni, hogy az ilyen képességekkel rendelkező ifjúság megfelelő nevelésben részesüljön. Hogy a vezetők utánpótlása biztosítható-e racionális nevelés útján, azt a jövő fogja eldönteni. A bátor és merész kezdeményezés azonban, a benne kifejezésre jutó elv miatt is méltán tarthat igényt az egész világ érdeklődésére.

W. Gy.

Az ostmarki pedagógiai intézmények és a Németbirodalom.

Aki ismerte Ausztria mintaszerű tanügyi intézményeit és Németországnak ugyancsak mintaszerű, de Ausztriától szervezeti részben különböző intézményeit, érdeklődve figyelte 1933. után, hogy miként fog itt a „Gleichschaltung”

¹ Néhány ilyen iskola tervrajzát a Frankfurter Zeitung 1941. febr. 9.-i számának melléklete közli is.

meg történni. Az egy pillanatig sem volt kétséges, hogy a nemzetiszocialista világszemlélet az ostmarki iskolákba kötelezően be fog vonulni és hogy ez természetesen maga után fogja vonni az összes iskolatípusok tanterveinek azonnali és jelentős átreformálását. Az is előrelátható volt, hogy az „Anschluß” személyi téren, az iskolák nevelőoktatói személyzetének összetételében különösebb változást nem fog hozni, mert egyrészt a pedagógusok jórészt már eddig is nemzetiszocialista felfogásúak voltak, másrészt az új államvezetés nem akarta az iskolai munka eredményes folytonosságát egy esetleges elhamarkodott személyi „rostálással” megzavarni. A felsőbb vezetésben természetesen lényeges változások következtek be, de a működő tanszemélyzetben alig. (Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a jövő tanszemélyzete a múltbelinek szellemi örököse lesz, mert hiszen az átférfálás és főleg az új pedagógus nemzedékek új szellemű képzése állandóan folyik és ez egy újképű, a maitól sokban eltérő tanításirendet fog eredményezni.)

Az egységesítés, amely nemcsak az egykori Ausztria és az „Altreich” egyes intézményei között, hanem magában az „Altreich”-ben is minden téren (jogszolgáltatás, közigazgatás, nevelésügy, szociális berendezettség stb.) már évek óta folyik, tanügyi téren bizonyos iskolatípusok kötelező erejű általános bevezetésében nyilvánul meg különleg a legszembetűnőbben. Ha valaki elég jól ismerte a weimari Németország iskoláit, még annak is ugyancsak tönnie kellett a fejét akkor, ha arra kellett választ adnia, hogy egy-egy nevelői feladat a birodalom különböző országaiban miféle nevű és szervezett iskolákkal van megoldva. Ennek a birodalomszerte dűlő iskolaszervezeti zűrzavarnak nagyjából vége van már. Vannak még egyes pontok — különösen a középfokú szakok-